

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. sausio 26 d. Nr. 21RE1-15 (AG1-276/11-2022)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Lionelos Gelmanienės (pranešėja), Edvardo Juciaus ir Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė), sekretoriaujant J. D., dalyvaujant pareiškėjų atstovei advokatei A. G., viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų A. G. ir P. G. skundą atsakovui Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus reikalavimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjai kreipėsi į Komisiją su 2022-12-29 skundu, kuriuo prašo panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus 2022-11-29 reikalavimą Nr. 64-2-1612 (b. l. 1–4).

Paaikino, kad 2022-11-29 pareiškėjai gavo Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus reikalavimą Nr. 64-2-1612 (toliau – ir Skundžiamas aktas), kuriuo nurodyta iki 2023-01-10 nuo kelio servituto pašalinti metalinius atitvarus, cementinius bortelius, laiptus, metalinius vartus ir nesudaryti kliūčių (*duomenys neskelbtini*), savininkams naudotis sklypu pagal paskirtį (toliau – ir Reikalavimas). Pareiškėjų nuomone, Skundžiamas aktas yra nepagrįstas ir neteisėtas bei turi būti panaikintas. Skundžiamu aktu pažeistas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 22 str. 2 p., pareiškėjams nesuteikta teisė pateikti paaiškinimus, reikšmingus administracinei procedūrai atlikti. Skundžiamas aktas priimtas visiškai neįvertinus visų administracinei procedūrai atlikti reikšmingų aplinkybių bei pareiškėjų paaiškinimų.

Nurodė, kad žemės sklypas, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, o patikėjimo teise valdomas Nacionalinės žemės tarnybos (toliau – NŽT) prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos. 1996-09-02 valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. N19/96-3330 ir 1996-09-02 valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. N19/96-3331 pagrindu 0,0653 ha žemės sklypo dalimi faktiškai naudojasi pareiškėjai. Nuomos sutartys galioja iki 2095-08-30. 1999-05-27 valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. N19/99-0611 pagrindu 0,0201 ha žemės sklypo dalimi faktiškai naudojasi J. Č. Nuomos sutartis galioja iki 2098-05-27. 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803 žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) buvo nustatytas kelio servitutas, 0,0157 ha pravažiavimas, plane pažymėtas S1, dviem žemės sklypams (viešpataujantis daiktas): 1) žemės sklypui, kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise priklausančiam Lietuvos Respublikai, patikėjimo teise valdomam Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, o 1996-09-05 panaudos sutarties Nr. M19/96-3400 pagrindu faktiškai valdomam Kauno technologijos universiteto, ir 2) žemės sklypui, kurio kadastro Nr. (*duomenys*

neskelbtini), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantis daiktas), nuosavybės teise priklausančiam M. S. ir A. S. [*duomenys neskelbtini*]. 2015-09-28 NŽT teritorinio skyriaus vedėjo sprendimu Nr. 8SK-955-(14.8.100.) žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) buvo nustatytas kelio servitutas – teisė važiuoti transporto priemonėmis, naudotis pėsčiųjų taku, 0,0157 ha ploto, plane pažymėtas S1, žemės sklypui (viešpataujantis daiktas), kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise priklausančiam bendraturčiams V. S., V. M., Č. K., E. K., I. J. Č., L. A. [*duomenys neskelbtini*].

Pareiškėjai nurodė, kad 0,0157 ha ploto servitutas, plane pažymėtas S1, nustatytas žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) niekada faktiškai nebuvo įrengtas ir naudojamas. Daugiau nei 20 metų yra nusistovėjusi faktinė patekimo į žemės sklypus, adresu (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantys daiktai) tvarka, kuria šių žemės sklypo savininkai ir/ar naudotojai patenka į savo valdomus žemės sklypus per kitus įvažiavimus, esančius iš (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*). Kelias per įregistruotą servitutą niekada nebuvo įrengtas dėl pastatų išsidėstymo, pravažiavimas tarp pastatų būtų per siauras ir nepatogus, kiltų grėsmė gyventojų ir lankytojų saugumui.

Paaiškino, kad pareiškėjų valdomame žemės sklype yra įrengtas kitas kelias ties žemės sklypų (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*) riba, kuriuo galima patekti į žemės sklypą, adresu (*duomenys neskelbtini*), per medinius vartus, tačiau šį pravažiavimą panaikino ir juo nesinaudojo patys žemės sklypo, kurio adresas (*duomenys neskelbtini*), savininkai. Taigi nei vienas viešpataujančių žemės sklypų, adresu (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), savininkas, ir/ar naudotojas, nesinaudoja žemės sklype, (*duomenys neskelbtini*), įregistruotais servitutais.

Nurodė, kad dėl šių priežasčių kilo įstatyme numatytas pagrindas panaikinti žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) įregistruotą servitutą. Kauno apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-21248-1172/2022 (c. b. Nr. e2-116-1172/2023) dėl servitutų, nustatytų žemės sklype, adresu (*duomenys neskelbtini*), Kaune, panaikinimo. Šiai dienai byla nėra išnagrinėta ir teismo sprendimas dar nėra priimtas.

Žemės sklypo, kurio adresas (*duomenys neskelbtini*), savininkai taip pat kreipėsi į Kauno apylinkės teismo Kauno rūmus su ieškiniu (c. b. Nr. e2-19456-752/2022), kuriuo prašo pareigoti A. G. ir P. G. ne vėliau kaip per 1 (vieną) mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos pašalinti žemės sklype, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresu (*duomenys neskelbtini*), esančius objektus, trukdančius servituto turėtojams naudotis nustatyto kelio servituto suteikiančiomis teisėmis, kurie patenka į kelio servituto ribas, nustatytas 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803, užfiksuotas 1995-12-12 ir 2021-05-25 parengtuose žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) ribų planuose, t. y. pašalinti automatinius vartus, servituto teritorijoje esančius metalinius strypelius, bortelius, gėlių vazonus ir mūrinės tvoros dalį, o to nepadarius, leisti bet kuriam iš ieškovų savo lėšomis atlikti šiuos darbus, patirtas išlaidant išieškant iš atsakovų, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Minėta byla šiai dienai yra sustabdyta.

Pareiškėjų nuomone, iki aukščiau nurodytų teisminių ginčų išnagrinėjimo ir galutinių teismo sprendimų priėmimo nėra pagrindo daryti išvados, jog žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*), savininkų teisė naudotis įregistruotais, tačiau faktiškai neegzistuojančiais servitutais, galioja, o taip pat daryti išvados, jog tokia teisė yra pažeista. Todėl, pareiškėjų vertinimu, reikalavimas iki 2023-01-10 nuo kelio servituto pašalinti metalinius atitvarus, cementinius bortelius, laiptus, metalinius vartus ir nesudaryti kliūčių (*duomenys neskelbtini*), savininkams naudotis sklypu pagal paskirtį, yra nepagrįstas ir turi būti panaikintas.

Pareiškėjų nuomone, Skundžiamu aktu neįvertintos faktinės aplinkybės, patvirtinančios, jog žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*), savininkai netrukdomai naudojami jiems priklausančiais žemės sklypais. Paaiškino, kad M. S. ir A. S. [*duomenys neskelbtini*], kuriems nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantis daiktas) daugiau nei 20 metų nesinaudoja 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803 nustatytu servitutu. Nurodė, kad M. S. ir A. S. [*duomenys neskelbtini*] patys savo jėgomis ir lėšomis įrengė betoninį bortelį tarp

mūrinės tvoros kraštų ir panaikino įvažiavimą į jiems priklausantį žemės sklypą iš žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*), tikslu apsaugoti savo žemės sklypą nuo liūčių ir (*duomenys neskelbtini*) grožio salono klientų, kad nebūtų parkuojami automobiliai M. S. ir A. S. [*duomenys neskelbtini*] žemės sklype. M. S. ir A. S. [*duomenys neskelbtini*] įvažiuoja į jiems priklausantį žemės sklypą per įvažiavimą esantį iš (*duomenys neskelbtini*) pusės į (*duomenys neskelbtini*) (tarp pastatų, adresu (*duomenys neskelbtini*) esantis įvažiavimas). V. S., V. M., Č. K., E. K., I. J. Č., L. A. [*duomenys neskelbtini*], kuriems priklauso žemės sklypas (viešpataujantis daiktas), kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*), niekuomet nesinaudojo 2015-09-28 Nacionalinės žemės tarnybos teritorinio skyriaus vedėjo sprendimu Nr. 8SK-955-(14.8.100.) žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) nustatytu kelio servitutu. 0,0157 ha ploto servitutas, plane pažymėtas S1, nustatytas žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) niekada faktiškai nebuvo įrengtas ir naudojamas. Servitutas buvo nustatytas dar 1996 m. Nuo to momento pastatų išsidėstymas žemės sklype, adresu (*duomenys neskelbtini*), pasikeitė. Galimai servituto priskyrimo žemės sklypui (*duomenys neskelbtini*) momentu (2015 m.) nebuvo patikrinta faktinė galimybė juo naudotis ir servitutas nustatytas tik formaliai sprendžiant pravažiavimo į gretimą žemės sklypą klausimą. Tačiau servitutas nustatytas tokioje žemės sklypo vietoje, kurioje jis faktiškai yra neįgyvendinamas. Toks servitutas taip pat neatitinka ir proporcingumo principo, t. y. apsunkina tarnaujančiojo žemės sklypo naudotojų teises labiau nei tai būtina tikslui pasiekti. Servitutuose numatytas kelias yra išsidėstęs tarp pastatų, yra per siauras (plotis nesiekia 3 metrų) ir nepatogus bei keliantis grėsmę statinių naudotojų saugumui, kadangi staiga iš pastato išėjęs asmuo patektų tiesiai į važiuojamąją kelio dalį. Paaiškino, kad daugiau nei 20 metų yra nusistovėjusi faktinė patekimo į žemės sklypą, adresu (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantis daiktas) tvarka, kuria šio žemės sklypo savininkai patenka į žemės sklypą per kitus du įvažiavimus, esančius iš (*duomenys neskelbtini*) (pavaizduota pridedamoje schemoje). Minėtas faktas nustatytas ir 2022-04-28 NŽT patikrinimo išvadoje. 2022-04-12 NŽT atliko patikrinimą ir pateikė 2022-04-28 išvadą, jog tikrinant vietovėje pravažiavimą į (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypą, per (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypą nuo (*duomenys neskelbtini*) gatvės matyti, kad faktinė galimybė pravažiuoti yra. (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo savininkai į savo sklypą privažiuoja nuo (*duomenys neskelbtini*) per žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*), kuriame servitutas nėra įteisintas. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), žemės naudojimo pažeidimų nebuvo nustatyta. Taigi (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo savininkai niekuomet nesinaudojo nustatytu bet faktiškai neįgyvendinamu servitutu.

Pareiškėjai nurodė, kad 2019-10-25 Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus rašte konstatuota, kad visi apklausti žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*) savininkai patvirtino, kad esant poreikiui gali pravažiuoti per žemės sklypą, adresu (*duomenys neskelbtini*). Atkreipė dėmesį, kad net jeigu toks poreikis ir būtų iškilęs, būtų važiuojama ne per nustatytą servituto vietą, o per faktiškai įrengtą kelią kitoje žemės sklypo vietoje – tarp garažo ir tvoros (dešinėje pusėje) įvažiuojant per medinius vartus. Šį įvažiavimą 2019 m., kai buvo atliekamas patikrinimas, buvo panaikinę patys (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo savininkai, kadangi saugodamiesi nuo liūčių įrengė betoninę užtvaram ant medinių vartų apačioje esančio tarpo. Šiuo metu betoninė užtvara yra išmontuota pačių (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo savininkų. Įvažiavimo vieta aiškiai pavaizduota 2022-04-28 NŽT patikrinimo akte. Taigi faktinis kelias yra kitoje žemės sklypo vietoje, tačiau ir jis taip pat nebuvo naudojamas. Nurodė, kad kelias per įregistruotą servitutą niekuomet nebuvo įrengtas ir faktiškai yra neįgyvendinamas, o gretimo žemės sklypo savininkai turi galimybę patekti į savo žemės sklypus per kitus du įvažiavimus, kuriais naudojosi iki šios dienos. Pareiškėjų nuomone, skunde nurodytos aplinkybės patvirtina faktą, jog žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*), savininkai turi galimybę pravažiuoti/ patekti į jiems priklausančius žemės sklypus ir ši teisė nėra ribojama.

Atsakovas Kauno miesto savivaldybės administracija su pareiškėjų skundu nesutinka ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą (b. l. 49–56).

Atsiliepime į pareiškėjų skundą paaiškino, kad žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, o patikėjimo teise jį valdo NŽT. 1996-09-02 valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. N19/96-3330 ir 1996-09-02 valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. N19/96-3331 pagrindu 0,0653 ha žemės sklypo dalimi naudojasi pareiškėjai A. G. ir P. G.

1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803 žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), buvo nustatytas kelio servitutas 0,0157 ha pravažiavimas dviem žemės sklypams – (*duomenys neskelbtini*), bei (*duomenys neskelbtini*). 2015-09-28 NŽT teritorinio skyriaus vedėjo sprendimu Nr. 8SK-955-(14.8.100) žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), buvo nustatytas kelio servitutas – teisė važiuoti transporto priemonėmis, naudotis pėsčiųjų taku 0,0157 ha ploto žemės sklypui (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Servitutas).

Viešosios tvarkos skyriuje 2021-01-07 ir 2021-01-11 gauti skundai „Dėl negalėjimo naudotis servitutu“, kuriuose nurodoma, jog negalima naudotis Servitutu, kadangi, numatytame pravažiavime įrengti metaliniai vartai, valdomi telefonu, įrengti užrašai, jog teritorija yra privati, pastatytas garažas, įrengti metaliniai strypai, įrengta betono ir mūro tvora. Viešosios tvarkos skyrius, atlikęs faktinių duomenų patikrinimą vietoje, naujų aplinkybių nenustatė, todėl 2021-01-26 raštu (sprendimu) Nr. 64-2-77 atsisakė nagrinėti gautus skundus. Minėtas raštas, kuriuo atsisakyta nagrinėti skundus, buvo skundu buvo apskūstas Regionų apygardos administraciniam teismui bei reikalauta jį panaikinti. Teismas 2021-05-17 sprendime administracinėje byloje eI3-4065-414/2021 sprendime konstatavo, kad Kauno miesto savivaldybės administracija nepagrįstai nenagrinėjo 2021-01-07 ir 2021-01-11 skundų. Kauno miesto savivaldybės administracija, nesutikdama su Regionų apygardos administracinio teismo sprendimu, pateikė apeliacinį skundą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, kuris išnagrinėjęs bylą taip pat konstatavo, kad Kauno miesto savivaldybės administracija nepagrįstai nenagrinėjo 2021-01-07 ir 2021-01-11 skundų.

Nurodė, kad Viešosios tvarkos skyrius, vykdydamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022-11-03 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-379-629/2022 bei Regionų apygardos administracinio teismo sprendimą administracinėje byloje Nr. eI3-4065-414/2021, nagrinėjant pareiškėjos 2021-01-07 ir 2021-01-11 skundus, 2022-11-28 vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 27 str., atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje, t. y. (*duomenys neskelbtini*). 2022-11-28 Faktinių duomenų patikrinimo akte Nr. 64-4-2643 (toliau – ir Patikrinimo aktas) užfiksuota, jog patikrinimo metu nustatyta, kad „(*duomenys neskelbtini*) įrengti metaliniai vartai, kurie valdomi nuotoliniu būdu. Ant vartų yra informacinės lentelės su užrašais „Privati teritorija įvažiuoti draudžiama“, „Neužstatyti įvažiavimo“, „Automatiniai vartai“. Metaliniais vartais ir tvora yra atribotas įvažiavimas nuo (*duomenys neskelbtini*) g. pusės įvažos / Ant tvoros yra informacinis ženklas „P Tik (*duomenys neskelbtini*) lankytojams pašaliniais įvažiuoti draudžiama“. Nuo (*duomenys neskelbtini*), mūrinė tvora ir mediniais varteliais. Taip pat kelias einantis į (*duomenys neskelbtini*), atribotas metaliniais kuoliukais, kurie įtvirtinti į kelią, cementiniu borteliu. Po pastatu, kuriuo eina kelias įrengti cementiniai laiptai, cementiniai borteliai ir įmontuoti kuoliukai“.

Viešosios tvarkos skyriuje taip pat gauta informacija iš NŽT, jog 2022-04-12 Žemės sklypo neplaninio patikrinimo metu nustatyta, jog Servitutas vietovėje nėra įgyvendinamas dėl žemės sklype esančių statinių – pastatų ir tvoros, tačiau pravažiavimui yra palikta kita žemės sklypo dalis, kuria gretimo žemės sklypo naudotojai galėtų naudoti kaip privažiavimo kelią prie savo žemės sklypo. Patikrinimo metu nustatyta, kad į žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*), galima patekti per žemės sklypą, esantį (*duomenys neskelbtini*), tačiau šiame žemės sklype nėra nustatyto kelio servituto. NŽT taip pat informavo apie šiuo metu teismuose vykstančias bylas, susijusias su šiuo servitutu. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas informavo, jog Lietuvos vyriausiam administraciniam teismui yra nagrinėjama byla Nr. eA-1384-602/2022, kurioje ginčijamas Inspekcijos 2021-06-23 sprendimas dalyje dėl garažo ir tvoros.

Atsižvelgiant į tai, kad nuomos teise valdomame žemės sklype, esančiame (*duomenys neskelbtini*), kuriame yra nustatytas Servitutas, eismas apribotas metaliniais automatiniais vartais, tarp žemės sklypų (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), pastatyta mūrinė tvora su pamatais bei cementinis bortelis, kuris taip pat apriboja galimybę naudotis Servitutu, jame įrengti du

geltonos spalvos metaliniai atitvarai įrengti į grindinį, po statiniu, kur taip pat yra kelio servitutas, yra įrengtas cementinis bortelis, du metaliniai atitvarai, kurie įtvirtinti į grindinį ir laiptai, Viešosios tvarkos skyrius pareiškėjams A. G. bei P. G., žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), nuomininkams 2022-11-29 pateikė Reikalavimą iki 2023-01-10 nuo kelio servituto pašalinti metalinius atitvarus, cementinius bortelius, laiptus bei metalinius vartus, t. y. nesudaryti kliūčių (*duomenys neskelbtini*), savininkams naudotis žemės sklypu pagal paskirtį.

Atsakovas nurodė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.111–4.113, 4.124 straipsnių nuostatas, reglamentuojančias servitutus ir pažymėjo, kad administraciniai aktai, kuriais žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), nustatyti servitutai, yra teisėti ir galiojantys, taigi toks Servitutas sukelia teisinius pasekmes, o pareiškėjų argumentai dėl neegzistuojančio Servituto yra visiškai nepagrįsti. Atsakovas pacitavo Vilniaus apygardos teismo 2013-07-16 nutartį civilinėje byloje Nr. 2A-1508-619/2013 ir Šiaulių apygardos teismo 2022-09-14 nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-369-372/2022 bei akcentavo, kad servitutas gali būti panaikintas tik įstatymų nustatyta tvarka šalims dėl to susitarus ar kitais specialiais CK išvardytais pagrindais, įskaitant atvejus, kai išnyksta servituto būtinumas (CK 4.130 str. 1 d. 5 p.).

Atsakovas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjų nurodyta Kauno apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla dėl Servituto panaikinimo dar nėra išnagrinėta ir nėra įsiteisėjusio sprendimo, kuriuo panaikintas servitutas, taigi Servitutas šiuo metu tebėra nustatytas, t. y. galiojantis, ir žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai turi teisę juo netrukdomai naudotis. Pažymėjo, kad bet kokių atveju pareiškėjų nurodytos aplinkybės dėl išnykusio Servituto būtinumo, savaime nesukelia teisinių padarinių.

Atsakovo nuomone, pareiškėjų nurodytos aplinkybės dėl išnykusio Servituto būtinumo, savaime nesukelia teisinių padarinių, Servitutas išnykus jo būtinumui gali būti panaikinamas susitarus tarnaujančio ir viešpataujančio daikto savininkams, o šiems nepavykus susitarti – teismo sprendimu, sprendžiant dėl Servituto pabaigos suėjus senaties terminui sprendimą taip pat priima teismas (CK 4.136 str. 6 d.). Taigi, bet koks trukdymas naudotis servitutais, kol jie nėra panaikinti tarnaujančio ir viešpataujančio daikto savininkų susitarimu arba teismo sprendimu, negalimas. Pastebėjo, kad fakto, jog Servitute yra sudarytos kliūtys, neginčija net pareiškėjai.

Nurodė, kad įvertinus Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje įtvirtintus individualaus administracinio akto turiniui keliamus reikalavimus, taip pat rašytinius įrodymus, Patikrinimo akte užfiksuotas aplinkybes, NŽT suteiktą informaciją, atsakovas negali sutikti su pareiškėjų skunde nurodoma pozicija, kad skundžiamas aktas yra nepagrįstas. Pažymėjo, kad pareiškėjų nurodytos aplinkybės, susijusios su Servituto nenaudojimu, esant galiojančiam ir teisės aktų tvarka įregistruotam Servitutui, nesudaro pagrindo laikyti Reikalavimo nepagrįstu.

Atsakovo nuomone, skundžiamo akto turinys yra aiškus ir pakankamas, leidžiantis šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galimai) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą (kaip matyti, pareiškėjai šią savo teisę realizavo), todėl Reikalavimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatytus reikalavimus individualiam administraciniam aktui.

Skundas tenkintinas.

Byloje ginčas kilo dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus 2022-11-29 reikalavimo Nr. 64-2-1612 teisėtumo.

Byloje surinktų įrodymų pagrindu Komisija nustatė kilusiam ginčui spręsti reikšmingas faktines aplinkybes, kurios išdėstomos žemiau.

Tarp bylos šalių nėra ginčo ir nekilnojamojo turto registro Nr. (*duomenys neskelbtini*) duomenys patvirtina, kad ginčo žemės sklypas, esantis (*duomenys neskelbtini*), unikalus daikto numeris: (*duomenys neskelbtini*), įregistruotas 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803, nuosavybės teisė priklauso Lietuvos Respublikai, valstybinės žemės patikėjimo teisė valdo patikėtinis Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, kodas 188704927, įregistravimo

pagrindas: 2022-01-11 Nacionalinės žemės tarnybos teritorinio skyriaus vedėjo sprendimas Nr. 8SK-35-(14.8.100E.). Nekilnojamojo turto registre nuo 1996-08-30 įregistruotos kitos daiktinės teisės:

1. Kelio servitutas (tarnaujantis); įregistravimo pagrindas: 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymas Nr. 01-3803; aprašymas: 0.0157 ha pravažiavimas per sklypą; teisės naudotojai: žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*).

2. Kelio servitutas (tarnaujantis); įregistravimo pagrindas: 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymas Nr. 01-3803; aprašymas: 0.0157 ha pravažiavimas per sklypą; teisės naudotojai: žemės sklypas (*duomenys neskelbtini*).

Byloje pateikti rašytiniai įrodymai patvirtina, kad NŽT Kauno miesto skyrius 2022-04-28 raštu Nr. 8SD-2096-(14.8.125 E.) „Dėl žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*) žemės naudojimo patikrinimo“ informavo pareiškėjų atstovę advokatę A. G., kad įvertinęs 2022-03-08 gautame piliečio skunde nurodytas aplinkybes, 2022-04-12 atliko žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*), neplaninį žemės naudojimo patikrinimą. Surašytas žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 8ŽN-59-(14.8.66.). Patikrinimo metu žemės sklypo nuomininkai ir gretimojo žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) atstovas informavo, kad vyksta teisminis ginčas dėl kelio servituto teisės įgyvendinimo per tikrinamąjį žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*). Taip pat nuomininkai yra iniciavę žemės sklypo kadastro duomenų tikslinimo ir statinių kadastro duomenų bylų atnaujinimo darbus, siekdami patikslinti kelio servitutą, nustatytą teritorijų planavimo dokumentuose bei nurodytą žemės sklypo plane. Tikrinant vietovėje pravažiavimą į (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypą, per (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypą nuo (*duomenys neskelbtini*) gatvės matyti, kad faktinė galimybė pravažiuoti yra. (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo savininkai į savo sklypą privažiuoja nuo (*duomenys neskelbtini*) per žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*), kuriame servitutas nėra įteisintas. Nurodė, kad atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), žemės naudojimo pažeidimų nebuvo nustatyta (b. l. 31–40). Prie rašto pridedamame 2022-04-12 Žemės naudojimo patikrinimo akte Nr. 8ŽN-59-(14.8.66.) nurodyta, kad žemės naudojimo pažeidimų nebuvo nustatyta (b. l. 32–35). Prie akto pridėjo 4 nuotraukas (b. l. 36–39).

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmams 2022-08-16 pateiktu V. S., V. M., Č. K., E. K., I. J. Č., L. A., M. S., A. S. [*duomenys neskelbtini*] ieškiniu (civ. byla Nr. e2-19456-752/2022) prašoma pareigoti atsakovus A. G. ir P. G. ne vėliau kaip per 1 (vieną) mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos pašalinti žemės sklype, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresu (*duomenys neskelbtini*), esančius objektus, trukdančius servituto turėtojams naudotis nustatyto kelio servituto suteikiančiomis teisėmis, kurie patenka į kelio servituto ribas, nustatytas 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803, užfiksuotas 1995-12-12 ir 2021-05-25 parengtuose žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) ribų planuose, t. y. pašalinti automatinius vartus, servituto teritorijoje esančius metalinius strypelius, bortelius, gėlių vazonus ir mūrinės tvoros dalį, o to nepadarius, leisti bet kuriam iš ieškovų savo lėšomis atlikti šiuos darbus, patirtas išlaidant išieškant iš atsakovų, priteisti bylinėjimosi išlaidas (b. l. 19–25). Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų 2022-11-22 nutartimi civ. byla Nr. e2-19456-752/2022 pagal nurodytą ieškinį yra sustabdyta iki įsiteisės galutinis teismo sprendimas Kauno apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. e2-21248-1172/2022 ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo administracinėje byloje Nr. Nr. eA-1384-602/2022 (b. l. 26–28).

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų 2022-09-30 pranešime civ. b. Nr. e2-21248-1172/2022 nurodyta, kad Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose yra priimtas ieškovų A. G. ir P. G. ieškinys atsakovams V. S., V. M., Č. K., E. K., I. J. Č., L. A., M. S., A. S. [*duomenys neskelbtini*], Kauno technologijos universitetui dėl servitutų panaikinimo, tretieji asmenys Nacionalinė žemės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, J. Č. (b. l. 9, 10). Ieškiniu reikalaujama: panaikinti 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803 žemės sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) nustatytą kelio servitutą, 0,0157 ha pravažiavimą, plane pažymėtą S1, dviem žemės sklypams: 1) žemės sklypui, kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*), ir 2) žemės sklypui, kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantis daiktas); panaikinti 2015-09-28 Nacionalinės žemės tarnybos teritorinio skyriaus vedėjo sprendimu Nr. 8SK-955-(14.8.100.) žemės

sklype, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (tarnaujantis daiktas) nustatyta kelio servitutą – teisę važiuoti transporto priemonėmis, naudotis pėsčiųjų taku, 0,0157 ha ploto, plane pažymėtas S1, žemės sklypui (viešpataujantis daiktas), kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 11–18).

Kauno miesto savivaldybės administracijos 2022-11-28 Faktinių duomenų patikrinimo akte Nr. 64-4-2643 nurodyta [*Komisijos pastaba: kalba netaisyta*]: „Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 27 straipsniu ir atsižvelgdami į Vyriausiojo administracinio teismo nutartį dėl Kauno apygardos administracinio teismo sprendimą ir Vyriausiojo administracinio teismo nutartį reg. Nr. 56-5-260 „Dėl negalėjimo naudotis servitutu, einančiu per (*duomenys neskelbtini*), Viešosios tvarkos skyriaus Prevencijos poskyrio vyriausieji specialistai D. G. ir M. Č. [*duomenys neskelbtini*], 2022 m. lapkričio 23 d. 13.40 val. atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje, t. y. (*duomenys neskelbtini*). Nustatyta: Patikrinimo metu nuvykus, adresu (*duomenys neskelbtini*) įrengti metaliniai vartai, kurie valdomi nuotoliniu būdu. Ant vartų yra informacinės lentelės su užrašais „Privati teritorija įvažiuoti draudžiama“, „Neužstatyti įvažiavimo“, „Automatiniai vartai“. Metaliniais vartais ir tvora yra atribotas įvažiavimas nuo (*duomenys neskelbtini*) g. pusės įvažos. Ant tvoros yra informacinis ženklas P Tik „(*duomenys neskelbtini*)“ lankytojams pašaliniam įvažiuoti draudžiama“. Nuo (*duomenys neskelbtini*), mūrine tvora ir mediniais varteliais. Taip pat kelias einantis į (*duomenys neskelbtini*), atribotas metaliniais kuoliukais, kurie įtvirtinti į kelią, cementiniu borteliu. Po pastatu, kuriuo eina kelias įrengti cementiniai laiptai, cementiniai borteliai ir įmontuoti kuoliukai.“ Prie akto pridedamos 5 nuotraukos (b. l. 57, 58).

Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus 2022-11-29 reikalavime Nr. 64-2-1612 (Skundžiamas aktas) pareiškėjams nurodyta, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriuje vykdomi procesiniai veiksmai pagal gyventojų skundus, dėl užtvarto servituto, einančio per (*duomenys neskelbtini*), sklypą. Tikslinant aplinkybes nustatyta, kad nuomos teise valdomame žemės sklype, esančiame (*duomenys neskelbtini*), Kaune, yra nustatytas kelio servitutas. Sklypo nuomininkai privalo leisti naudotis įvažiuoti į (*duomenys neskelbtini*), Kaune, esantį žemės sklypą jo savininkams ir naudotojams. Aukščiau minėtas servitutas yra apribotas metaliniais automatiniais vartais. Tarp sklypų (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), pastatyta mūrinė tvora su pamatais, bei cementinis bortelis kuris taip pat apriboja patekimą į naudotojo sklypą. Kelio servitute yra įrengti du geltonos spalvos metaliniai atitvarai ir įtvirtinti į grindinį. Po statiniu, kur taip pat eina kelio servitutas yra įrengtas cementinis bortelis, du metaliniai atitvarai, kurie įtvirtinti į grindinį ir laiptai. Reikalaujama iki 2023-01-10 nuo kelio servituto pašalinti aukščiau minėtus metalinius atitvarus, cementinius bortelius, laiptus bei metalinius vartus ir nesudaryti kliūčių (*duomenys neskelbtini*), savininkams naudotis sklypu pagal paskirtį (b. l. 6, 7).

Inspekcija 2022-12-09 raštu Nr. 2D-22351 informavo Kauno miesto savivaldybės administraciją, kad Lietuvos vyriausiame administraciniame teisme yra nagrinėjama byla Nr. eA-1384-602/2022, kurioje ginčijamas Inspekcijos 2021-06-23 sprendimas dalyje dėl garažo ir tvoros. Sprendimas dar nėra priimtas. Taip pat nurodė, kad dėl statinių (*duomenys neskelbtini*) Inspekcija yra atsakiusi V. S. 2021-06-23 raštu Nr. 2D-10493 „Dėl Jūsų prašymo“ ir pakartotinai informavęs 2022-12-07 raštu Nr. 2D-22201 „Dėl Jūsų skundo“, todėl rašte nurodytos aplinkybės dėl statinių (*duomenys neskelbtini*), nebus nagrinėjamos (b. l. 59-61). Prie šio rašto pridedamas V. S. [*duomenys neskelbtini*] adresuotas Inspekcijos 2021-06-23 atsakymas Nr. 2D-10493, kuriame nurodyta, kad Inspekcija statybos valstybinę priežiūrą atlieka vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) 8 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Informuojama apie Inspekcijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau – departamentas) atliktą patikrinimą pagal 2020-10-07 V. S. prašymą dėl gal būt neteisėtai atliktų garažo, tvoros, vartų, stoginės statybos darbų žemės sklype adresu (*duomenys neskelbtini*), ir nustatytas aplinkybes bei informuojama, kad pagal Priežiūros įstatymo 8 straipsnyje nustatytą kompetenciją, Inspekcijai nėra priskirta kontroliuoti servituto naudojimo tvarką. Taip pat papildomai informuojama, kad vadovaujantis CK 1.138 straipsniu, civilines teises įstatymų nustatyta

tvarka gina teismas. Todėl dėl galimai pažeistų teisių V. S. turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą (b. l. 62, 63).

NŽT 2022-12-27 raštu Nr. 8SD-6673-(14.125 E.) „Dėl informacijos pateikimo“, atsakydama į Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus 2022-11-29 paklausimą Nr. 64-2-1610 „Dėl informacijos pateikimo“, informavo, kad žemės sklypas (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*)), esantis (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Žemės sklypas), suformuotas atsižvelgiant į 1995-12-12 Kauno miesto žemėtvarkos ir geodezijos tarnybos parengtą Žemės sklypo planą M 1:500 (toliau – Planas). Plane pavaizduotas 0,0157 ha bendro naudojimo pravažiavimas servituto teise (toliau – Servitutas) į žemės sklypą (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*)), esantį (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Žemės sklypas-2) ir į žemės sklypą (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*)), esantį (*duomenys neskelbtini*). Žemės sklypas-2 suformuotas Žemės sklypo-2 prie statinio (*duomenys neskelbtini*) planu, prilyginamu detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, patvirtintu Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-11-05 įsakymu Nr. A-3019 (toliau – Planas-2). Plane-2 pravažiavimo kelias į Žemės sklypą-2 projektuojamas per Žemės sklype esantį kelio Servitutą. Žemės sklype Servitutas nustatytas buvo administraciniu aktu, t. y. Kauno apskrities valdytojo 1996-08-30 įsakymu Nr. 01-3803 (toliau – Administracinis aktas) pagal parengtą planą. Nurodė, kad Servitutas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre Nr. (*duomenys neskelbtini*). Pažymėjo, kad NŽT Kauno miesto skyrius 2019-07-19 atliko Žemės sklypo faktinių duomenų patikrinimą (faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Nr. FD-642-(14.8.129), kurio metu nustatė, kad Servitutas (tarnaujantis daiktas) numatytas į Žemės sklypą-2 yra užtvertas mūro plytų siena, kita dalis atribota šaligatvio borteliu, apsodintu dekoratyviniais augalais. Naudojimasis Servitutu per Žemės sklypą buvo laikinai apribojamas metaliniais vartais (iš (*duomenys neskelbtini*) gatvės). Kauno miesto skyrius 2020 m. lapkričio 12 d. atliko Žemės sklypo patikrinimą vietovėje ir surašė žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 8ŽN-196-(14.8.71.). Patikrinimo metu nustatyta, kad Žemės sklypui Administraciniu aktu nustatytas kelio Servitutas, nurodytas Žemės sklypo Plane, pravažiavimui per Žemės sklypą, Žemės sklypo-2 naudotojams yra negalimas naudotis. Šalia Žemės sklypo, šiaurės rytinėje dalyje įrengti metaliniai automatiniai vartai, valdomi telefono skambučiu, o Žemės sklypo pietrytinėje dalyje, ant Žemės sklypo ir Žemės sklypo-2 ribos, Servituto kelio pravažiavimo vietoje pastatyta tvora su pamatu, kurios statytojais, patikrinime dalyvavę Žemės sklypo-2 gyventojai, nurodė Žemės sklypo nuomininkus. NŽT Kauno miesto skyriuje 2021-04-07 surašyti administracinio nusižengimo protokolai A. G. ir P. G. pagal Lietuvos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 261 str. 1 d., nes nuomos teise valdomame žemės sklype (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*)), esančiame (*duomenys neskelbtini*), yra nustatytas kelio servitutas, kuriuo šio sklypo nuomininkai privalo leisti naudotis įvažiuoti į (*duomenys neskelbtini*) esantį žemės sklypą jo savininkams ir naudotojams. Patikrinimo metu, nustatyta, kad šis servitutinis kelias yra apribotas metaliniais automatiniais vartais, ties numatytu pravažiavimu tarp sklypų (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), yra pastatyta mūrinė tvora, o žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), pastatyti nauji neįregistruoti statiniai Registrų centro duomenų bazėje, patenka į kelio servituto teritoriją. Atsižvelgiant į gautą (*duomenys neskelbtini*) sklypo nuomininko atstovės paaiškinimą, kuriame nurodyta, kad jie įrengė automatinius vartus ir pastatė plytų tvorą ir į (*duomenys neskelbtini*) bendrasavininkės prašymo aplinkybes, kad neturi galimybės, esant reikalui pravažiuoti per vartus ir (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypą, teisė naudotis tarnaujančiu daiktu nėra įgyvendinama bei trukdoma (*duomenys neskelbtini*) savininkams naudotis sklypu pagal pagrindinę paskirtį. NŽT Kauno miesto skyrius 2022-04-12 atliko Žemės sklypo neplaninį žemės naudojimo patikrinimą. Surašytas žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 8ŽN-59-(14.8.66.). atliktas Žemės sklypo neplaninis patikrinimas (aktas Nr. 8ŽN-59-(14.8.66)). Patikrinimo metu nustatyta, kad Žemės sklype esantis Servitutas vietovėje nėra įgyvendinamas dėl Žemės sklype esančių statinių – pastatų ir tvoros, tačiau pravažiavimui yra palikta kita Žemės sklypo dalis, kuria gretimo Žemės sklypo-2 naudotojai galėtų naudoti kaip pravažiavimo kelią prie savo Žemės sklypo-2. Taip pat patikrinimo metu nustatyta, kad į Žemės sklypą-2 yra galimybė pravažiuoti per žemės sklypą, esantį (*duomenys neskelbtini*). Tačiau šiame žemės sklype nėra nustatyto kelio servituto. ANK 591 straipsnio 8 dalyje reglamentuota, kad administracinių nusižengimų teiseną negali būti pradėta, o pradėtoji turi būti nutraukta, kai dėl to paties fakto administracinėn atsakomybėn patrauktam asmeniui yra priimtas

teismo ar ne teismo tvarka institucijos (pareigūno) nutarimas skirti administracinę nuobaudą arba yra įvykdytas administracinis nurodymas, arba nepanaikintas nutarimas nutraukti administracinio nusižengimo teiseną, arba dėl to nusižengimo pradėtas ikiteisminis tyrimas. NŽT Kauno miesto skyrius turėdamas informacijos, kad dėl žemės sklypui, esančiam (*duomenys neskelbtini*), nustatyto servituto (pravažiavimo) vietoje esančių statinių (garažo ir tvoros) teisėtumo klausimas nagrinėjamas teisme, Patikrinimo metu žemės naudojimo tvarkos pažeidimų nenustatė ir, vadovaudamasis ANK 591 straipsnio 8 dalimi, administracinio nusižengimo teisenos nepradėjo bei nesiėmė papildomų veiksmų sprendžiant nustatyto servituto ribose esamų statinių teisėtumo klausimo, kreipiantis į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos, nes šiuo metu minėtų statinių – tvoros ir garažo teisėtumo klausimas nagrinėjamas teisme. Papildomai informuojama, kad šiuo metu Lietuvos vyriausiajam administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. eA-1384-602/2022, kurioje sprendžiama dėl 2021-06-23 Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2021-06-23 nutarimo Nr. 2D-10493, kuriuo A. G. ir P. G. buvo įpareigoti nugriauti stoginę. Nutarimas buvo įvykdytas. Minėtą nutarimą V. S. apskundė teismui, prašydama panaikinti nutarimo dalį dėl garažo ir tvoros, teigdama, jog minėti statiniai yra neteisėti ir turi būti nugriauti. Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021-12-14 sprendimu administracinėje byloje Nr. eI3-7890-402/2021 pareiškėjos V. S. skundą atmetė. V. S. pateikė apeliacinį skundą, kuris nagrinėjamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo administracinėje byloje Nr. eA-1384-602/2022. Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose šiuo metu nagrinėjama ir civilinė byla Nr. E2-21248-1172/2022 „Dėl servitutų panaikinimo“, pagal kurią ieškovai A. G. ir P. G. prašo panaikinti 1996-08-30 Apskritis valdytojo įsakymu Nr. 01-3803 Žemės sklype (tarnaujantis daiktas) nustatytą kelio servitutą, 0,0157 ha ploto pravažiavimą, plane pažymėtą S1, dviem žemės sklypams – žemės sklypui, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), kurio adresas (*duomenys neskelbtini*) ir žemės sklypui, kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*) (viešpataujantis daiktas) bei panaikinti 2015-09-28 Nacionalinės žemės tarnybos Kauno miesto skyriaus (toliau – Skyrius) sprendimu Nr. 8SK-955-(14.8.100.) Žemės sklype (tarnaujantis daiktas) nustatytą kelio servitutą – teisę važiuoti transporto priemonėmis, naudotis pėsčiųjų taku, 0,0157 ha ploto, plane pažymėtas S1, Žemės sklypui Nr.2 (viešpataujantis daiktas), kurio kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*). Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose taip pat nagrinėjama civilinė byla Nr. E2-19456-752/2022 „Dėl nuosavybės teisės gynimo ir servitutinės teisės pažeidimo“, kurioje ieškovai V. S., V. M., Č. K., E. K., I. J. Č, L. A., M. S., A. S. teismo prašo įpareigoti A. G. ir P. G. ne vėliau kaip per 1 (vieną) mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos pašalinti Žemės sklype esančius objektus, trukdančius servituto turėtojams naudotis nustatyto kelio servituto suteikiančiomis teisėmis, kurie patenka į kelio servituto ribas. Taip pat informavo, kad NŽT Kauno miesto skyriaus vedėja 2022-12-08 priėmė sprendimą Nr. 8ŽNS-112-(14.8.132 E.) „Dėl neplaninio žemės naudojimo patikrinimo atlikimo“ atlikti žemės sklypo, kurio unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), esančio (*duomenys neskelbtini*), neplaninį žemės naudojimo patikrinimą dėl galimai savavališkų veiksmų užimant valstybinę žemę, ne žemės sklypo ribose pastatytais automatiniais vartais, kuris turėjo įvykti 2023-01-09 (b. l. 64–68).

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nustato savivaldybių institucijų sudarymo ir veiklos tvarką įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) ir Europos vietos savivaldos chartijos nuostatas, apibrėžia vietos savivaldos principus, savivaldybių institucijas ir jų kompetenciją, funkcijas, savivaldybės tarybos nario statusą, savivaldybių ūkinės ir finansinės veiklos pagrindus (2 str. 1 d.). Šio įstatymo 6 straipsnio 46 punkte nustatyta, kad prie savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų yra ir kitos funkcijos, nepriskirtos valstybės institucijoms, o to paties įstatymo 7 straipsnio 40 punkte nustatyta, kad prie valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų yra kitos pagal įstatymus perduotos funkcijos.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (aktuali akto redakcija, galiojusi nuo (toliau – VAI) 2 straipsnio 18 punktą nustato, kad viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti:

administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas. Pagal VAI 19 straipsnio 1 dalį „Teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūrai priskiriama: 1) viešojo administravimo subjektų vykdoma teisės aktų reglamentuotos veiklos ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi stebėseną; 2) viešojo administravimo subjektų vykdomi teisės aktų reglamentuotos veiklos ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi patikrinimai; 3) viešojo administravimo subjektų vykdomas informacijos apie teisės aktų reglamentuotą veiklą ir administracinių sprendimų įgyvendinimą ir laikymąsi vertinimas; 4) viešojo administravimo subjektų vykdomas poveikio priemonių taikymas už teisės aktų reglamentuotos veiklos ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi pažeidimus.“

VAI 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „Teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra viešuoju administravimu laikoma tik tada, kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų veiklų vykdymas yra užtikrinamas jas vykdančiam viešojo administravimo subjektui suteiktais įgaliojimais duoti teisės aktų nustatytus privalomus vykdyti nurodymus nepavaldiems asmenims.“ VAI 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „Teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra atliekama tik pagal priežiūrą atliekantiems viešojo administravimo subjektams šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktus įgaliojimus.“

Byloje Skundžiamą aktą – Reikalavimą – priėmė atsakovo Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus (toliau – ir Skyrius) vedėjas. Pagal Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus nuostatų (toliau – Skyriaus nuostatai), patvirtintų Kauno miesto savivaldybės (toliau – ir Savivaldybė) administracijos direktoriaus 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. A-4237, 1 punktą Skyriaus tikslas, uždaviniai, funkcijos, veiklos organizavimas, teisės, atsakomybė nustatyti Skyriaus nuostatuose (paskelbti viešai Kauno miesto savivaldybės interneto svetainėje <http://www.kaunas.lt/>). Skyrius yra Savivaldybės administracijos padalinys, išlaikomas iš Savivaldybės biudžeto, tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Savivaldybės administracijos direktoriui (4 p.). pagal Skyriaus nuostatų 10 p. Skyriaus tikslas – pagal savo kompetenciją užtikrinti viešąją tvarką Savivaldybės teritorijoje, įgyvendinti Savivaldybės teritorijoje valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės funkcijas, civilinės saugos ir mobilizacijos funkcijas, rengti ūkio subjektų vadovus, gyventojus veiksams ekstremaliųjų situacijų atvejais. Skyriaus nuostatų 12 p. nurodytos Skyriaus atliekamos funkcijos. Skyriaus nuostatų 12.1.1–12.1.23 papunkčiai detalizuoja šias Skyriaus funkcijas viešosios tvarkos užtikrinimo srityje: dalyvauja, bendradarbiauja užtikrinant viešąją tvarką, kuriant ir įgyvendinant nusikaltimų prevencijos priemones (12.1.1 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Kauno miesto tvarkymo ir švaros taisyklių (12.1.2 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Kauno miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių (12.1.3 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo ir išorinės reklamos įrengimo taisyklių reikalavimų (12.1.4 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi prekybos Kauno viešosiose vietose taisyklių (12.1.5 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių reikalavimų (12.1.6 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, triukšmo šaltinių valdytojų, kurie nėra ūkio subjektai, planinių patikrinimų taisyklių, triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklių reikalavimų (12.1.7 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi vietinės rinkliavos už leidimą įvažiuoti transporto priemonėmis į valstybės saugomas teritorijas, Savivaldybės įsteigtus saugomus draustinius, jos paskelbtų kraštovaizdžio objektų teritorijas ir nustatytas vietinės reikšmės apsaugines zonas nuostatų (12.1.8 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi vietinės rinkliavos už naudojimąsi Kauno miesto vietomis transporto priemonėmis statyti nuostatų (12.1.9 p.); dalyvauja, bendradarbiauja vykdant sustojimo ar stovėjimo vietose, kuriose Kelių eismo taisyklės draudžia sustoti ar stovėti, taip pat sustojimo ar stovėjimo, nesilaikant kelio ženklų ir ženklinimo reikalavimų, pažeidimų kontrolę (12.1.10 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių, tikrina, ar transporto priemonių savininkai (valdytojai) laikosi Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme nustatytų reikalavimų (12.1.11 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Savivaldybės sanitarinės kontrolės taisyklių reikalavimų (12.1.12 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi

Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo, gyvūnų laikymo Kauno mieste taisyklių reikalavimų (12.1.13 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklių reikalavimų (12.1.14 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi draudimo rūkyti tam tikrose vietose miesto teritorijose (12.1.15 p.); kontroliuoja, kaip laikomasi Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklių reikalavimų (12.1.16 p.); koordinuoja organizacinių, ekonominių ir techninių priemonių, ribojančių žmonių sveikatai kenksmingą mikrobinių poveikį per orą, vandenį, dirvą ir gyvūnus, įgyvendinimą, kontroliuoja, kaip nustatytoje teritorijoje įgyvendinamos karantino režimo priemonės, kai Savivaldybės teritorijoje yra paskelbtas karantinas (12.1.17 p.); tikrina, ar valstybinė kalba vartojama viešuosiuose miesto užrašuose, ar tų užrašų kalba taisyklinga, ar dokumentų valdymas miesto įmonėse, įstaigose ir organizacijose vyksta valstybine kalba, ar dokumentai rengiami taisyklinga kalba, ar oficialūs miesto renginiai vyksta valstybine kalba, ar jie verčiami į lietuvių kalbą, ar mieste vartojamos taisyklingos vietovardžių formos, kontroliuoja mieste leidžiamų laikraščių ir žurnalų, reklaminių ir informacinių leidinių, miesto radijo laidų kalbą, stebi mieste rengiamas televizijos laidas, miesto teatrų spektaklius, informuoja patikrintų įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovus apie pažeidimus ir tikrina, ar nurodytu laiku jie pašalinti (12.1.18 p.); tikrina, ar sudarytos sąlygos interesantams tvarkyti reikalus ir dokumentus valstybine kalba, ar išlaikė valstybinės kalbos egzaminą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas kategorijas tie pareigūnai, kurie pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus valstybine kalba privalo mokėti (12.1.19 p.); organizuoja ir vykdo reidus, patikrinimus ar pan. priemones administraciniams nusižengimams nustatyti (12.1.20 p.); pagal savo kompetenciją prižiūri, kaip vykdomi kiti teisės aktai, reglamentuojantys viešąją tvarką (12.1.21 p.); teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka pagal savo kompetenciją ir Savivaldybės administracijos direktoriaus suteiktus įgaliojimus surašo administracinių nusižengimų protokolus, nagrinėja administracinių nusižengimų bylas, priima nutarimus administracinių nusižengimų bylose, skiria administracines nuobaudas už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatytus nusižengimus (12.1.22 p.); tvarko Vidaus reikalų informacinės sistemos centrinio duomenų banko duomenis (12.1.23 p.). Skyriaus nuostatų 12.7 p. nustatyta, kad Skyrius priima pagal kompetenciją ir registruoja fizinių ir juridinių asmenų teikiamus skundus ir prašymus (įskaitant ir teikiamus telefonu), nagrinėja Savivaldybės tarybos narių, Savivaldybės administracijos padalinių paklausimus ir rengia atsakymus skyriaus veiklos klausimais, o pagal 12.8 p. – bendradarbiauja ir keičiasi informacija su Savivaldybės administracijos padaliniais ir kitomis institucijomis skyriaus veiklos klausimais.

Skyriaus nuostatų analizė suponuoja išvadą, kad žemės naudojimo kontrolė Skyriaus nuostatuose nėra nurodyta, Skyriaus funkcijoms nepriskirta tikrinti, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-07-01 iki 2023-01-01*) 1 straipsnyje nurodyta, kad šis įstatymas nustato žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius bei žemės tvarkymą ir administravimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe Baltijos jūroje. Žemės įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog žemės naudojimo valstybinę kontrolę pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus nuostatus organizuoja ir vykdo Nacionalinė žemės tarnyba, o koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija. Žemės įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu sistemingai tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai. Pastebėtina, kad Šiuo metu galiojančios redakcijos (*aktuali nuo 2023-01-04*) minėto straipsnio 3 dalyje detalizuota, kad žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar laikomasi žemės sklypui nustatytų žemės servitutų (36 str. 3 d. 3 p.). Kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas valstybinės žemės naudojimo, valdymo ir disponavimo ja srityje, Nacionalinė žemės tarnyba kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo (36 str. 5 d.).

Žemės naudojimo valstybinės kontrolės atlikimo pagrindai ir tvarka detalizuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994-12-12 nutarimu Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės

kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (*suvestinė redakcija nuo 2021-12-10*) patvirtintuose Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatuose (toliau – Kontrolės nuostatai). Kontrolės nuostatų 3 punktą nustato, jog žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo paskirti Nacionalinės žemės tarnybos pareigūnai. Kontrolės nuostatų 10.1 punkte nurodyta, kad neplaninis žemės naudojimo patikrinimas atliekamas NŽT pareigūnų iniciatyva, kai NŽT ar jo įgaliotas asmuo priima motyvuotą sprendimą atlikti šį patikrinimą pagal fizinių ir juridinių asmenų prašymus, skundus ar pranešimus apie galimai padarytus žemės naudojimo pažeidimus. Kontrolės nuostatų 11.3 punkte nurodyta, jog žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar laikomasi žemės sklypui nustatytų žemės servitutų, o 11.6 punkte – ar žemės sklypuose, vykdant ūkinę ir kitą veiklą, nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama žemė ir (ar) nenaudojami vandens telkiniai.

Administracinė atsakomybė už žemės naudojimo reikalavimų pažeidimus nustatyta ANK 261 straipsnyje. Kontrolės nuostatų 16 punkte nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu, atlikus Kontrolės nuostatų 11.1–11.9 papunkčiuose nurodytus patikrinimus ir nustačius žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdantys asmenys, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, pradeda administracinio nusižengimo teiseną. ANK 589 straipsnio 45 punkte (*redakcija galiojusi nuo 2022-11-01 iki 2022-12-09*) nustatyta, kad dėl šio kodekso 261 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos. Šiuo metu aktualioje ANK 589 straipsnio 45 punkto redakcijoje (*aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2023-01-04 iki 2023-05-01*) iš esmės liko ta pati formuluotė, tik pasikeitė NŽT institucinis pavaldumas.

Komisija, remdamasi atlikta aukščiau nurodyto teisinio reglamentavimo analize, priėjo prie išvados, kad tikrinti, ar laikomasi žemės sklypui nustatytų servitutų ir nepažeidžiamos kitų asmenų teisės ir, ar šiais veiksmais nepadarytas administracinis nusižengimas, įstatymais priskirta valstybinio administravimo subjektui – NŽT, o ne Savivaldybės ir (ar) jos institucijų kompetencijai.

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų; valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Teisėtumo principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti teisės aktų reikalavimus ir kad jų priimti sprendimai būtų pagrįsti teisės normomis, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus. Norėdami priimti administracinį teisės aktą viešojo administravimo subjektai privalo turėti tinkamas priežastis, o ne pateikti bet kokias priežastis, kad patenkintų formalius reikalavimus (žr. 2014 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-706/2014, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 27, 2014, 66–84 p.). Pažymėtina, kad pareiga vykdant viešojo administravimo veiklą laikytis teisėtumo principo apima tiek reikalavimą priimti administracinį sprendimą, kuris atitiktų tam teisiniui santykiui taikytiną konkrečią teisės normą (turinio požiūriu sprendimas turi būti pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu), tiek reikalavimą priimtame sprendime *expressis verbis* nurodyti teisinį pagrindą atitinkančią konkrečią teisės normą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugpjūčio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-834/2013). Viešojo administravimo subjektų veiklai būdingas formalizmo principas, nes jų veikla turi atitikti nustatytas procedūras. Tokių procedūrų nustatymas yra susijęs ir su teisėtumo principo įgyvendinimu, nes viešojo administravimo institucijos turi veikti taip, kaip nustatyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1179/2012).

Teisėtumo reikalavimas neatsiejamas nuo VAI 3 straipsnio 4 ir 8 punktuose įtvirtintų įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principų. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad įstatymo viršenybės principas yra vienas iš pagrindinių teisinės valstybės principų, be kita ko, taikomas ir įgyvendinant viešąjį administravimą. Įstatymo viršenybės principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi

būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja reikalavimą, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2010 m. kovo 22 d., 2013 m. balandžio 2 d. ir kt. nutarimai). Viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų. Ši imperatyvą įtvirtina nepiktnaudžiavimo valdžia principas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-140/2012).

VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje detalizuota, kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, taip pat motyvai.

Komisija pažymi, kad Skundžiamame akte atsakovo Skyrius apskritai nenurodė jokie teisinio pagrindo, kuriuo remdamasis atliko naudojimosi ginčo Žemės sklypu kontrolę, nenurodė jokių teisės aktų nuostatų, kurias taikė priimdamas Skundžiamą aktą ir pateikdamas pareiškėjams Reikalavimą bei nustatydamas jo įvykdymo terminą, todėl pažeidė teisėtumo principą ir VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimą nurodyti administracinio sprendimo teisinį pagrindą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2013 m. gruodžio 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2141/2013 nurodė, kad valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtą atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo pagal teisės aktais nustatytą kompetenciją.

VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyta, jog prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialųjį statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Vadovaujantis VAĮ 14 straipsnio 8 dalimi, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui ir apie tai praneša asmeniui.

Remdamasi anksčiau išdėstytu teisiniu reguliavimu, Komisija prieina prie išvados, kad atsakovo Skyriaus vedėjas, priimdamas Skundžiamą aktą ir pateikdamas pareiškėjams Reikalavimą nagrinėjamo ginčo atveju viršijo savo kompetenciją (*ultra vires*). Pažymėtina, kad įstatymai atsakovui apskritai nesuteikta įgaliojimų tikrinti, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidžia žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai, ar laikomasi žemės sklypui nustatytų servitutų, todėl Skyrius nagrinėjamo ginčo atveju nelaikytinas kompetentingu viešojo administravimo subjektu duoti privalomus vykdyti nurodymus nepavaldiems asmenims, todėl neturėjo teisės pateikti Reikalavimo pareiškėjams.

Žemės naudojimo valstybinės kontrolės vykdymas yra kito viešojo administravimo subjekto – NŽT – prerogatyva. Tai patvirtina ir paties atsakovo į bylą pateikta NŽT 2022-12-27 rašte Nr. 8SD-6673-(14.125 E.) „Dėl informacijos pateikimo“ nurodyta informacija apie NŽT Kauno miesto skyriaus vykdytą naudojimosi ginčo Žemės sklypu ir Žemės sklypui nustatytų Servitutų laikymosi valstybinę kontrolę, atliktus ir suplanuotus žemės naudojimo patikrinimus bei taikytas administracinio poveikio priemones (b. l. 36–39, 62–68).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra akcentavęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymo viršenybės (teisėtumo) principo, nurodydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu (turi remtis įstatymu ir atitikti jo reikalavimus), viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vykdoma

tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją (*ultra vires*), pripažįstami neteisėtais (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. liepos 25 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I¹-2/2006; 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2008; 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1486/2010; 2016 m. liepos 7 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-1391-756/2016). Viešojo administravimo subjekto priimto administracinio akto teisėtumo klausimas turi būti sprendžiamas taikant įgalinimų ribų kriterijų, o plečiamasis valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas nėra galimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. lapkričio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A14-1052/2007; 2015 m. vasario 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1432-858/2015; 2017 m. birželio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-825-492/2017).

Dėl nurodyto konstatuotina, kad atsakovo Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius, priimdamas administracinės procedūros sprendimą – Reikalavimą – peržengė jam suteiktos kompetencijos ribas ir pažeidė VAĮ 14 straipsnio 8 dalies nuostatas.

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad skundžiamas teisės aktas (ar jo dalis) turi būti panaikintas, jeigu jis yra: 1) neteisėtas iš esmės, tai yra savo turiniu prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams; 2) neteisėtas dėl to, kad jį priėmė nekompetentingas viešojo administravimo subjektas; 3) neteisėtas dėl to, kad jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

Komisija, atsižvelgdama į teisinį reglamentavimą ir byloje nustatytas faktines aplinkybes, daro išvadą, kad atsakovo Skyriaus priimtas Skundžiamas aktas yra neteisėtas iš esmės, nes prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, ir neteisėtas dėl to, kad jį priėmė nekompetentingas viešojo administravimo subjektas, todėl turi būti panaikintas (ABTĮ 91 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai).

Likusieji ginčo šalių ir jų atstovų argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detalčiau nedėstyti ir neanalizuotini.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus 2022-11-29 reikalavimą Nr. 64-2-1612.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo ginčo šalys gali apskūsti Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Komisijos nariai

Birutė Pranevičienė

Lionela Gelmanienė

Edvardas Jucius